

นวัตกรรมกระบวนการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าโรงงานสู่การเป็น
ช่างฝีมือตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชน จังหวัดมหาสารคาม
The Process Innovation for Skills Developing of Sewing Labors to
Professional Local Community Sewing in Maha Sarakam Province

วโรปภา อารีราษฎร์ และธรัช อารีราษฎร์

Worapapha Arreerard and Tharach Arreerard

สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Information Technology Management Program Information Technology Faculty

at Rajabhat Maha Sarakham University

E-mail: dr.worapapha@rmu.ac.th, dr.tharach@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชน และ 2) สังเคราะห์รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นเจ้าของกิจการ หรือสถานประกอบการ และแม่บ้านรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และนักวิชาการศึกษา จำนวน 5 คน การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ การศึกษาบริบทของกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชน และการสังเคราะห์รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ และสถิติที่ใช้เป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย 1) ผลการศึกษาบริบทของกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชนพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยการสัมภาษณ์ พบว่า 1.1) บริบทของชุมชนท่าตูม เป็นชุมชนหนึ่งในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่ครอบคลุม 10 หมู่บ้าน มีประชากร 1,149 หลังคาเรือน และมีประชากร 4,903 คน ทำเลและที่ตั้งของพื้นที่ในชุมชน อยู่บนพื้นที่บริเวณด้านหน้าเขื่อนขนาดเล็ก หรือฝายกั้นน้ำวังยาง อาชีพของชุมชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทำนาในพื้นที่ของตนเองที่นำมาหล่อเลี้ยงชีวิตของครอบครัว 1.2) สภาพการตัดเย็บเสื้อผ้าของกลุ่มชาวบ้าน กลุ่มผู้หญิงหรือสตรีช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป หรือกลุ่มแม่บ้านในชุมชนจะรับผ้าจากโรงงานหรือ “ผ้าโหล” เป็นผ้าที่โรงงานตัดส่งให้กับร้านค้าที่สั่งทำตามใบสั่ง (Order) โดยการรับส่งเสื้อผ้าโรงงานเป็นบางกลุ่มหรือบางคน ซึ่งเป็นรายได้ที่เป็นอาชีพเสริมจากการทำนาของชุมชนท่าตูม 1.3) การประกอบอาชีพเสริมของชุมชนท่าตูม ในชุมชนยังมีร้านตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง ในแต่ละหมู่บ้านประจำในแต่ละหมู่บ้าน ประมาณ 1-3 ร้าน ที่เป็นร้านตัดเสื้อผ้าพื้นเมืองให้กับลูกค้าที่เป็นกลุ่มคนทั่วไป 1.4) ความสำคัญของเสื้อผ้าพื้นเมือง เป็นเสื้อผ้าที่นิยมของชุมชนพื้นที่จังหวัดในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่จังหวัดภาคอีสาน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้นำชุมชนและชาวบ้าน และ 1.5) ความต้องการของกลุ่มผู้หญิงหรือสตรีในชุมชนเพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับรายได้จากการประกอบอาชีพหรืองานที่ทำอยู่แล้วให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาอาชีพ ฝีมือแรงงานที่มีคุณภาพมาตรฐาน และ 2) ผลการสังเคราะห์รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า รูปแบบเป็นองค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์ของหลักการแนวคิด การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานตามบริบทของชุมชนและสถานประกอบการแบบมีส่วนร่วม 3 หน่วยงาน คือ หน่วยงานภาครัฐ ชุมชนกลุ่มแม่บ้าน และสถานประกอบการ ทั้ง 3 หน่วยงาน ร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ร่วมพัฒนาและตรวจสอบผลงาน และร่วมแบ่งปันกระจายการทำงาน ที่มีองค์ประกอบของหลักการแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะฝีมือแรงงานแบบมีส่วนร่วม

และการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการในชุมชน และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: นวัตกรรม, แรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าโรงงาน, สถานประกอบการในชุมชนจังหวัดมหาสารคาม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the context of the local garment sewing group, community enterprises and 2) to synthesize the training model to develop local sewing skills, labor groups, community enterprises, Tha Tum Subdistrict, Muang District Mahasarakham province The samples used in the research were The owner of the business Or establishment And housekeepers for sewing clothes in Tha Tum Subdistrict, Mueang District, Maha Sarakham Province And 5 academic students. The research process is divided into 2 phases: the study of the context of the local garment sewing group, the workplace in the community And the synthesis of training models for developing local sewing skills, labor groups, community enterprises, Tha Tum Subdistrict, Mueang District, Maha Sarakham Province The tools used in the research are the appropriate form of questionnaire. And statistics used as the mean and standard deviation

Research results 1. The results of the study of the context of local garment sewing workers in the community Mueang District Mahasarakham province The interview revealed that 1) the context of Tha Tum community Is a community in the area of Maha Sarakham Province With a total area of 10 villages with a population of 1,149 households and a population of 4,903 people. Location and location of community areas On the area in front of a small dam Or Wang Yang Dam Most community careers are farmers. Farming in their own area that nourishes the life of the family. 2) The sewing conditions of the villagers. A group of women or women over the age of 30 years or a group of housewives in the community will receive a cloth from the factory or a "dozen fabric" is the fabric that the factory cut to deliver to the shop that made the order (Order). Some groups or some people Which is a supplementary income from the farming of the Tha Tum community 3) the supplementary occupation of the Tha Tum community In the community, there are also local garment shops. In each village in each village, about 1-3 shops that are local clothing stores for customers in general groups 4) the importance of native clothing Is a clothing that is popular with the community in the provinces in the region Especially the northeastern provinces Government and private agencies Including community leaders and villagers, and 5) the needs of women or women in the community for self-improvement in order to raise income from occupations or work already done To have more income Leading to professional development And the results of the synthesis of training styles to develop local sewing skills, labor groups, community establishments in Tha Tum Subdistrict, Muang District,

Maharakham Province, found that the pattern is an element that shows the relationship of conceptual principles Training to develop local sewing skills, community-based labor groups, and 3 participating organizations, namely government agencies Communities, housewives groups and establishments, all 3 agencies jointly set development goals. Joint development and examination of work and share the work distribution with elements of the principles of the development of skilled labor And training to develop local sewing skills, labor groups, establishments in the community And opinions of the experts on the suitability of the format Overall at the highest level.

Keyword: Innovation, Sewing Labors, Local Community in Maha Sarakam Province

บทนำ

การพัฒนาคนทุกกลุ่มให้เป็นทุนทางสังคมเพื่อจะได้ร่วมมือกันนำพาสังคมให้พึ่งพาตนเองได้ มีความสมานฉันท์และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก การเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตเพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็งเพื่อให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และชุมชนด้วยการพัฒนาศักยภาพของประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้มีความสามารถ และมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน [1]

การส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานเย็บผ้าโรงงานเป็นฝีมือช่างเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง เป็นแนวทางหนึ่ง ในการพัฒนากำลังคนจากแรงงานสู่ฝีมืออาชีพ การเพิ่มศักยภาพด้านแรงงาน เป็นการพัฒนาคตามนโยบายการพัฒนาประเทศ ดำเนินการร่วมกับสถานประกอบการในชุมชนในการดำเนินการฝึก ครูฝึก ผู้รับการฝึก ฝีมือแรงงาน รวมทั้ง การประเมินผลการปฏิบัติงานของฝีมือแรงงาน มีส่วนร่วมในการจัดสถานที่ ให้บริการสถานที่เพื่อใช้เป็นสถานที่ ฝึกอบรม หรือศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานในสถานประกอบการกิจการในระหว่างการพัฒนาฝึกอบรม ให้คำแนะนำผู้ดำเนินการ ฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยนวัตกรรมกระบวนการ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำมาดำเนินการเพื่อตอบโจทย ความต้องการของชุมชน แรงงาน และสถานประกอบการเพื่อพัฒนาสู่การเป็นช่างฝีมืออาชีพ สร้างรายได้ให้กับ เกษตรกร ยกระดับชีวิตและรายได้ของชุมชนให้มีรายได้ที่ดีขึ้นจากการเป็นช่างฝีมือ มีมาตรฐานฝีมือในการตัดเย็บ นำสู่การเพิ่มอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม รวมทั้งกระตุ้นให้แรงงานไทยเห็นความสำคัญของการมีมาตรฐานฝีมือแรงงาน และชวนชวนที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ที่สอดคล้องกับ 8 วาระปฏิรูป กระทรวงแรงงาน “การเพิ่มผลิตภาพ แรงงานสู่ Thailand 4.0”

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่ในชุมชนและท้องถิ่น มีภารกิจในการส่งเสริม การพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและท้องถิ่น การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอบึง เมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่แม่บ้าน ชุมชนแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ร่วมกับสถานประกอบการหรือวิสาหกิจในชุมชน การทำงานร่วมกันจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศใน การพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ และสร้าง มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืนในการพัฒนาทักษะและความสามารถของแรงงานให้เป็นที่ยอมรับ ส่งผลต่อการพัฒนาแรงงานสู่ผู้ประกอบการรายย่อยที่ให้บริการตัดเย็บเสื้อผ้าที่มีคุณภาพในชุมชน สู่การให้บริการตัด เย็บผ้าพื้นเมืองที่ให้บริการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สร้างรายได้ของชุมชนสู่การพัฒนาประเทศ เพิ่มขีดจำกัด

ด้านฝีมือแรงงานพัฒนาสู่ช่างฝีมือในสายงานอาชีพ เพื่อดำเนินธุรกิจการค้าตัดเย็บผ้าพื้นเมืองของชุมชน ส่งเสริมประชาชนให้มีรายได้ที่มั่นคง ที่ดีขึ้น ด้วยฝีมือช่างที่มีคุณภาพ ได้รับการยอมรับและพัฒนาจากแรงงานเป็นฝีมืออาชีพสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติ ต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางการศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เป็นมหาวิทยาลัยในชุมชนและท้องถิ่น มีความสนใจศึกษา วิจัยนวัตกรรมกระบวนการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าโรงงานสู่การเป็นช่างฝีมือตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชน จังหวัดมหาสารคาม โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะได้รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการค้าตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่เป็นนวัตกรรมการอบรมแบบร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น ร่วมกับสถานประกอบการในชุมชนและท้องถิ่น จัดวิธีการอบรมให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มแม่บ้านในชุมชน และสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ สู่การให้บริการตัดเย็บผ้าพื้นเมืองที่ให้บริการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สร้างความเข้มแข็งและสร้างรายได้ของชุมชนสู่การพัฒนาประเทศ เพิ่มขีดจำกัดด้านฝีมือแรงงานพัฒนาสู่ช่างฝีมือในสายงานอาชีพ สู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติต่อไป

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการชุมชน
- 1.2 เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการค้าตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 หลักการแนวคิดของนวัตกรรม

นวัตกรรม หรือ (Innovation) เป็นสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ที่บุคคลหรือหน่วยงานให้การยอมรับ โดยใช้ความรู้ ความคิด วิธีการสร้างสรรค์ การทดลองหรือการพัฒนา ส่งผลให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีความแตกต่างจากสิ่งเดิม มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม [2] ส่วนใหญ่นวัตกรรมจะอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ แนวคิด และกระบวนการ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้ โดยนวัตกรรมสามารถแบ่งแยกออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ ช่วงการประดิษฐ์คิดค้น ช่วงการพัฒนาการ และช่วงการนำไปปฏิบัติ

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นจนสามารถสร้างนวัตกรรม ซึ่งก็คือ การเรียนรู้ การผลิตและการใช้ประโยชน์จากความคิดใหม่ ให้เกิดผลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เทคโนโลยีทำให้สังคมโลกที่เรียบง่าย กลายเป็นสังคมที่มีการดำรงชีวิตที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ก่อให้เกิดกระแสแห่งความไร้พรมแดนหรือกระแสโลกาภิวัตน์ ที่เข้ามาสู่ทุกประเทศอย่างรวดเร็ว หากพิจารณาระดับการใช้เทคโนโลยีขององค์กร พิจารณาจากระยะเวลาหรือช่วงชีวิตของเทคโนโลยีแบ่งได้ 5 ช่วง ดังนี้

1) เทคโนโลยีแรกเกิด (Emerging Technology) เป็นเทคโนโลยีเกิดใหม่ที่ยังมีการใช้งานอยู่ในวงจำกัดในปัจจุบัน แต่คาดว่าจะถูกนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์อย่างเต็มที่ในอนาคตอันใกล้ เทคโนโลยีเหล่านี้มีโอกาสรสร้างการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ในสังคม โดยมักทำให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ขึ้น โดยมากเทคโนโลยีเหล่านี้มักเกิดจากการค้นพบทางวิทยาศาสตร์

2) เทคโนโลยีใหม่ (New Technology) หมายถึง เทคโนโลยีที่เพิ่งนำมาใช้ในองค์กร และส่งผลกระทบต่ออย่างชัดเจนต่อการดำเนินงาน

3) เทคโนโลยีขั้นสูง (High Technology) เป็นเทคโนโลยีขั้นสูงหรือซับซ้อน ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วกว่าอุตสาหกรรมอื่น เทคโนโลยีขั้นสูงจะมีความรู้ทางทฤษฎีเป็นองค์ประกอบที่ชัดเจน ส่วนประสบการณ์ทางปฏิบัติ จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญน้อยกว่า

4) เทคโนโลยีขั้นต่ำ (Low Technology) เป็นเทคโนโลยีที่ได้แพร่หลายไปสู่สังคมส่วนใหญ่ แล้ว เทคโนโลยีมีความอยู่ตัวและมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

5) เทคโนโลยีขั้นกลาง (Medium Technology) เป็นเทคโนโลยีที่อยู่ระหว่างขั้นต่ำและขั้นสูง โดยมากมักจะเป็นเทคโนโลยีที่อ้อมตัวแล้ว และง่ายต่อการถ่ายโอนมากกว่าเทคโนโลยีประเภทอื่น

2.1.2 ระดับความสำคัญของเทคโนโลยีภายในองค์กร เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาความรุ่งเรือง หรือความก้าวหน้าขององค์กร เมื่อพิจารณาในมุมมองขององค์กร สามารถแบ่งเทคโนโลยีที่มีผลต่อองค์กร 3 ระดับ ดังนี้

1) เทคโนโลยีโดดเด่น (Distinctive Technology) เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง ทำให้สินค้าหรือบริการของบริษัทมีความแตกต่างจากคู่แข่ง ในทางปฏิบัติขององค์กรจะต้องให้ความสนใจในการพัฒนา การปกป้องและป้องกัน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

2) เทคโนโลยีพื้นฐาน (Basic Technology) เป็นเทคโนโลยีที่มีความจำเป็นต่อการกิจหลักขององค์กร เป็นเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั่วไป แต่ไม่ได้สร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง และไม่ทำให้องค์กรมีความโดดเด่นเหนือคู่แข่งแต่อย่างใด

3) เทคโนโลยีภายนอก (External Technology) เป็นเทคโนโลยีที่ได้มาจากหน่วยงานภายนอก เทคโนโลยีลักษณะนี้มักจะหาได้ง่ายในท้องตลาด และไม่มีผลสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์กร

จากการศึกษาประเภทและความสำคัญของเทคโนโลยี สรุปได้ว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น จนสามารถสร้างนวัตกรรมที่เป็นการเรียนรู้ การผลิตและการใช้ประโยชน์ จากความคิดใหม่ หากพิจารณาจากระยะเวลาหรือช่วงชีวิตของเทคโนโลยี สามารถแบ่งได้ 5 ช่วง คือ เทคโนโลยีแรกเกิด เทคโนโลยีใหม่ เทคโนโลยีขั้นสูง เทคโนโลยีขั้นต่ำ และเทคโนโลยีขั้นกลาง การพิจารณาความสำคัญของเทคโนโลยีที่มีผลต่อองค์กร แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เทคโนโลยีโดดเด่น เทคโนโลยีพื้นฐานและเทคโนโลยีภายนอก ดังนั้น องค์กรจึงพิจารณาใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) ซึ่งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร จะมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่องค์กร ทำให้มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์ได้เต็มประสิทธิภาพและนำไปสู่ประสิทธิภาพในการผลิตที่สูงกว่า

2.1.3 รูปแบบและประเภทของนวัตกรรม

ในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Base Economy) นวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขัน เพื่อสร้างธุรกิจ ผลิตผล หรือบริการให้มีความโดดเด่นและแตกต่างจากคู่แข่ง ดังนั้นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น จึงมีรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานและประเภทที่ต่างกันไป

จากการศึกษารูปแบบและประเภทของนวัตกรรม สรุปได้ว่า การศึกษารูปแบบของนวัตกรรม ทำให้สามารถจำแนกนวัตกรรมตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ เป็น 3 รูปแบบ คือ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมบริการ และนวัตกรรมกระบวนการ สำหรับการจำแนกประเภทของนวัตกรรม จะทำให้ได้รู้และวางแผน การศึกษานวัตกรรมว่าเป็นนวัตกรรมที่มีการพัฒนาตามระดับความใหม่ขององค์ประกอบหรือระบบที่เกี่ยวข้อง อย่างไร โดยจำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไป นวัตกรรมแบบหน่วยแยกที่สามารถรวมกันได้ นวัตกรรมสถาปัตยกรรม และนวัตกรรมแบบก้าวกระโดด

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตตมาศ จิระสถิตย์พร และวัชร สันธูประมา [3] ได้ทำวิจัยเรื่อง จักรเย็บผ้า: การตัดเย็บสมัยใหม่ในการศึกษาของผู้หญิงไทย งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสำคัญและอิทธิพลทางความรู้ของจักรเย็บผ้าที่มีต่อการศึกษาของผู้หญิงไทย จากผลการศึกษาพบว่า จักรเย็บผ้าเป็นเทคโนโลยีที่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดการประดิษฐ์เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมบทบาท หน้าที่ในการตัดเย็บให้กับผู้หญิง และสร้างอาชีพได้ ด้วยความสำคัญดังกล่าวการนำจักรเย็บผ้าและแนวคิดการศึกษาสมัยใหม่เข้าสู่สยาม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการแต่งกายในสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือการวิจัย

- 1.1 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับบริบทของชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 1.2 แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. กลุ่มเป้าหมาย

- 2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 1 การสัมภาษณ์บริบทของชุมชน จำนวน 3 คน
- 2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 2 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง และนักการศึกษาที่มีประสบการณ์ลงพื้นที่ร่วมกับชุมชน

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทของกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 กำหนดพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย เป็นกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในชุมชนท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 1.2 ศึกษาข้อมูลชุมชนจากเอกสารและเว็บไซต์ <http://mahasarakham.kapook.com>
- 1.3 กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง จำนวน 3 คน
- 1.4 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และสรุปข้อมูลบริบทของชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 2 การสังเคราะห์รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 กำหนดกรอบหลักการแนวคิดที่นำมาสู่การพัฒนาอบรมฝีมือแรงงานแบบมีส่วนร่วม กำหนดเป้าหมายในการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 มาประกอบการกำหนดกรอบในการพัฒนา

2.2 ยกย่องรูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.3 นำเสนอหลักสูตรต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านตัดเย็บเสื้อผ้าที่เป็นผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่น และสถานประกอบการตัดเย็บเสื้อผ้าในชุมชนพิจารณาความเหมาะสมและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน [4] นำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01 – 1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทของกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชน

จากการศึกษาชุมชนพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยการสัมภาษณ์ พบว่า

1.1 บริบทของชุมชนท่าตูม เป็นชุมชนหนึ่งในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพื้นที่ครอบคลุม 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านหนองโดน หมู่ 2 บ้านกุดเชียง หมู่ 3 บ้านโปล หมู่ 4 บ้านหนองข่า หมู่ 5 บ้านดอนเรือ หมู่ 6 บ้านต้นอ้อยช้าง หมู่ 7 บ้านหนองคู หมู่ 8 บ้านท่าตูม วารินทร์ หมู่ 9 บ้านหนองข่า และหมู่ 10 บ้านท่าสองคอน ประชากรตำบลท่าตูม มีจำนวน 1,149 หลังคาเรือน และมีประชากร 4,903 คน ทำเลและที่ตั้งของพื้นที่ในชุมชน อยู่บนพื้นที่บริเวณด้านหน้าเขื่อนขนาดเล็ก หรือฝายกั้นน้ำวังยาง อาชีพของชุมชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทำนาในพื้นที่ของตนเองที่นำมาหล่อเลี้ยงชีวิตของครอบครัว

1.2 สภาพการตัดเย็บเสื้อผ้าของกลุ่มชาวบ้าน กลุ่มผู้หญิงหรือสตรีช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป หรือกลุ่มแม่บ้านในชุมชนจะรับผ้าจากโรงงานหรือ “ผ้าโหล” เป็นผ้าที่โรงงานตัดส่งให้กับร้านค้าที่สั่งทำตามใบสั่ง (Order) โดยโรงงานที่รับสั่งอยู่ที่บ้านเสียว อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ชาวบ้านจะนำมาเย็บ ซึ่งเป็นการเย็บผ้าโรงงานที่ไม่มีความปรานีเท่าที่ควร ชาวบ้านเรียกว่า “เย็บผ้าโหล” โรงงานจะนำส่งเข้ากรุงเทพฯ ชุมชนแม่บ้านจะมีรายได้จากการเย็บผ้าโรงงานต่อคนอยู่ที่ความสามารถของแต่ละคน โดยโรงงานคิดราคาการเย็บผ้า 3-5 บาท ต่อเสื้อหรือกางเกง 1 ตัว โดยเฉลี่ยชาวบ้านจะมีรายได้วันละ 100 บาทต่อคน นอกจากนั้นการตัดเย็บเสื้อผ้าของกลุ่มชาวบ้านเป็นการตัดเย็บโดยนำเสื้อผ้าที่โรงงานตัดตามการสั่งซื้อจากกลุ่มเสื้อผ้า และผู้จำหน่ายเสื้อผ้าแถวประตูน้ำ กรุงเทพฯ โดยจะเน้นเป็นเสื้อที่มีรูปแบบเดียวกันตัดเย็บแบบง่าย ๆ และมีรายการสั่งบางช่วงตามที่โรงงานรับรายการสั่งเท่านั้น หากหมดรายการสั่งชาวบ้านก็จะไม่มีรายได้จากการเย็บผ้าโรงงาน อีกทั้งการรับส่งเสื้อผ้าโรงงาน สามารถรับได้เป็นบางกลุ่มหรือบางคน เนื่องจากการตัดเย็บจะต้องเข้าใจลักษณะงานและมีฝีมือในการตัดเย็บที่มีคุณภาพตามรายการที่โรงงานสั่งทำ ถึงจะได้ราคาตามที่กำหนด ซึ่งเป็นรายได้ที่เป็นอาชีพเสริมจากการทำนาของชุมชนท่าตูม โดยชุมชนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้านหรือสตรีที่มีความสามารถในการเย็บผ้า สนใจในการหารายได้เสริม แต่เนื่องจากขาดฝีมือในการตัดเย็บ หรือฝีมือในการเย็บผ้าจำกัดอยู่ที่การเย็บผ้าโหลจากโรงงานเท่านั้น

1.3 การประกอบอาชีพเสริมของชุมชนท่าตูม นอกจากการเย็บเสื้อผ้าโรงงานแล้ว ในชุมชนยังมีร้านตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองประจำในแต่ละหมู่บ้าน ประมาณ 1-3 ร้าน ที่เป็นร้านตัดเสื้อผ้าพื้นเมืองให้กับลูกค้าที่เป็นกลุ่มคนทั่วไป รวมทั้งกลุ่มลูกจ้างและข้าราชการ หน่วยงานในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียง มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้าตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม บริหารงานแบบกลุ่มชุมชนครอบคลุมสมาชิก 10 หมู่บ้าน โดยมีนางอุมาภรณ์ ประทุมไชย เป็นผู้นำในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้าตำบลท่าตูม กิจกรรมหลักของกลุ่มให้บริการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง โดยมีช่างฝีมือประจำร้าน 5 คน และมีกลุ่มชาวบ้านที่ให้ความสนใจพัฒนาฝีมือแรงงานมาตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง เสื้อผ้าออกแบบ และเสื้อผ้าแฟชั่น ตามรายการที่ลูกค้าสั่ง ทั้งนี้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าของชุมชนตามรายการสั่งของลูกค้าทั้งที่เป็นหน่วยงานและส่วนตัว ซึ่งมีรายการสั่งจำนวนมาก ราคาสูงกว่าการเย็บผ้าโรงงาน จะเป็นสิ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและครัวเรือนเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากช่างฝีมือของชุมชนมีจำนวนจำกัดและคุณภาพในการเย็บผ้าที่ตอบโจทย์และความต้องการของลูกค้ามีจำนวนน้อยมาก ทำให้ไม่เพียงพอต่อการให้บริการตัดเย็บเสื้อผ้าฝีมือให้กับลูกค้า

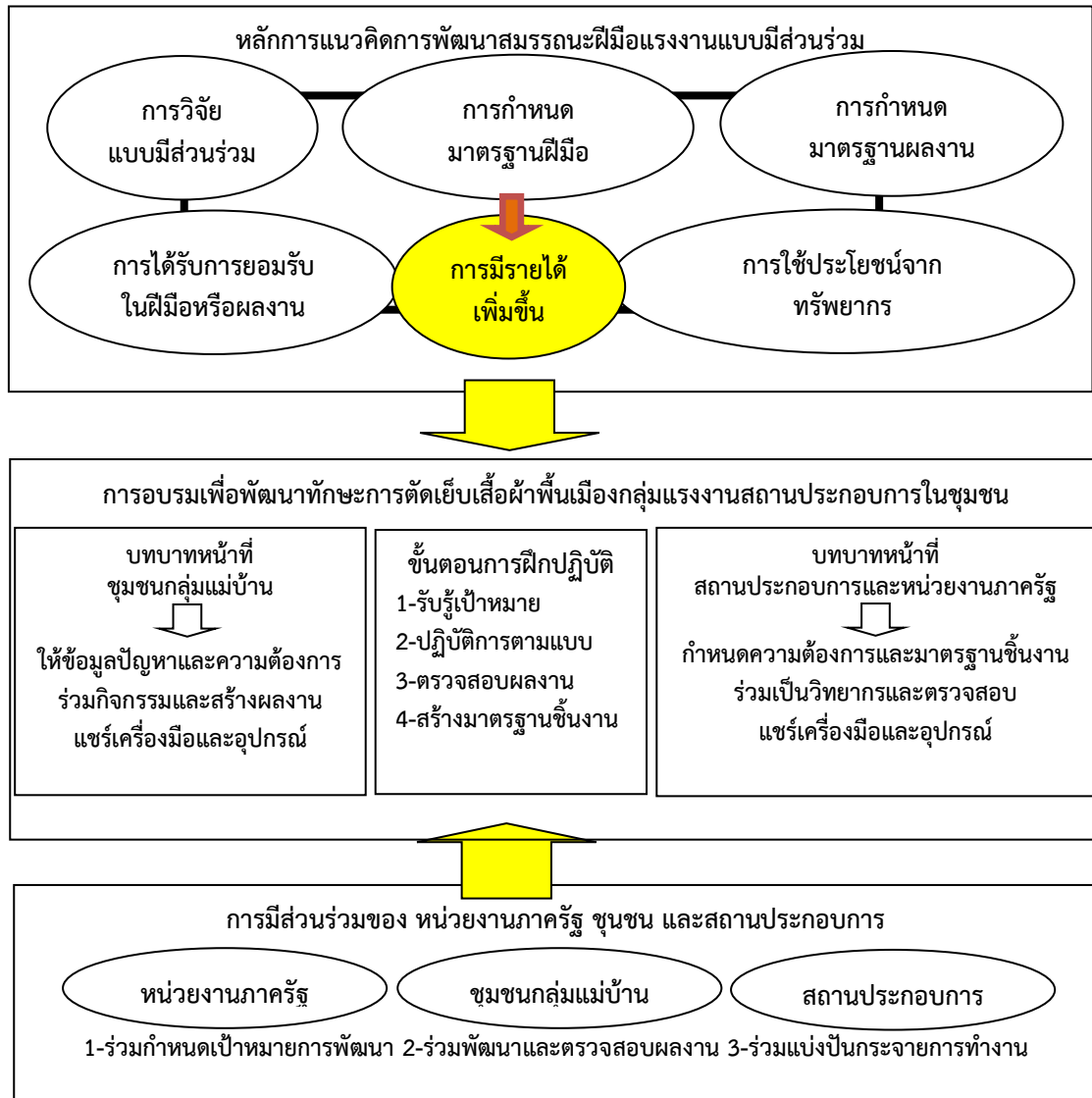
1.4 ความสำคัญของเสื้อผ้าพื้นเมือง เป็นเสื้อผ้าที่นิยมของชุมชนพื้นที่จังหวัดในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่จังหวัดภาคอีสาน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้นำชุมชนและชาวบ้านให้ความสำคัญและให้ความสนใจในการถัก ทอ ผ้าพื้นเมือง พัฒนาเป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงาม มีความประณีต ตอบโจทย์อัตลักษณ์ของชุมชน และท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค และยังยึดเป็นประเพณี วัฒนธรรมสืบต่อกันมา ในการนุ่งห่มผ้าพื้นเมืองอัตลักษณ์ของชุมชน ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การยอมรับผ้าพื้นเมืองเป็นชุดสำหรับการสวมใส่ในการทำงาน และเป็นชุดลำลอง ส่งผลให้มีการนำผ้าพื้นเมืองมาตัดเย็บในรูปแบบการสวมใส่ที่เป็นทางการและกึ่งทางการในรูปแบบ สไตล์การตัดเย็บแบบต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากช่างฝีมือในการตัดเย็บมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ ช่างฝีมือการตัดเย็บผ้าพื้นเมืองเป็นความต้องการหนึ่งที่ต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาจากกลุ่มชุมชนที่เป็นแรงงานเย็บผ้าโรงงาน สู่การเป็นช่างฝีมือเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง โดยการสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐและสถานประกอบการตัดเย็บเสื้อผ้าที่เป็นวิสาหกิจในชุมชน และสถานประกอบการร้านตัดเย็บเสื้อผ้า

1.5 ความต้องการของกลุ่มผู้หญิงหรือสตรีในชุมชนเพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับรายได้จากการประกอบอาชีพหรืองานที่ทำอยู่แล้ว ให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาอาชีพ ฝีมือแรงงานที่มีคุณภาพมาตรฐาน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและการมีงานทำที่มั่นคง และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาฝีมือแรงงาน ผลการศึกษาพบว่า แต่ด้วยเหตุของที่ตั้งของชุมชนเป็นที่ลุ่ม และตั้งอยู่บนพื้นที่หน้าฝายกั้นน้ำ ซึ่งเป็นเขื่อนหรือทำนบกั้นน้ำขนาดกลางในตำบล ส่งผลให้พื้นที่ของชุมชนน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน และมีน้ำขังอย่างต่อเนื่องในช่วงฤดูฝน หรือช่วงที่ฝนตก การทำนาของชุมชนจึงไม่เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ควรจะได้รับเท่าที่ควร อีกทั้งพื้นที่ในชุมชนเป็นที่ลุ่มไม่เหมาะกับการทำไร่ ทำสวน จึงทำให้ชาวบ้านและเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาในพื้นที่ได้เพียงอย่างเดียว หลังจากหมดสิ้นฤดูการทำนาชาวบ้านเกษตรกรผู้ขายอาหารรายได้โดยการรับจ้างทั่วไปในชุมชน จังหวัดใกล้เคียง ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดกาฬสินธุ์ เนื่องจากชุมชนอยู่ใกล้และมีพื้นที่ติดขอบชายแดนทั้ง 3 จังหวัด และกลุ่มคนวัยหนุ่มสาวไปทำงานหารายได้จากโรงงานในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

2. ผลการสังเคราะห์รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาข้อมูลในระยะที่ 1 มากำหนดเป้าหมายในการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยกำหนดให้

ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการตัดเย็บเสื้อผ้าตามความต้องการของกลุ่มแม่บ้านและสถานประกอบการ จัดทำองค์ประกอบของรูปแบบ พร้อมรายละเอียด แสดงดังภาพที่ 1 และผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบที่ส่งเคราะห์ขึ้น จำนวน 5 คน แสดงดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม

จากภาพที่ 1 รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นองค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์ของหลักการแนวความคิดการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จากการสัมภาษณ์ความต้องการตามบริบทของชุมชนและสถานประกอบการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะฝีมือแรงงานแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การวิจัยแบบมีส่วนร่วม การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การกำหนดมาตรฐานผลงานหรือชิ้นงาน การได้รับการยอมรับในฝีมือหรือผลงาน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่อยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการมีรายได้เพิ่มขึ้นของกลุ่มแม่บ้านที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการในชุมชน ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนของบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานความร่วมมือ ได้แก่ ชุมชนกลุ่มแม่บ้าน ให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการร่วมกิจกรรมและสร้างผลงาน แשרเครื่องมือและอุปกรณ์ และบทบาทหน้าที่ของสถานประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ กำหนดความต้องการและมาตรฐานชิ้นงาน ร่วมเป็นวิทยากรและตรวจสอบ แשרเครื่องมือและอุปกรณ์

ส่วนของขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ กิจกรรมการอบรมแบบร่วมมือ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การรับรู้เป้าหมาย การปฏิบัติตามแบบ การตรวจสอบผลงาน และการสร้างมาตรฐานชิ้นงาน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ หน่วยงานภาครัฐทั้งในชุมชนและในจังหวัด ชุมชนกลุ่มแม่บ้านในชุมชน และสถานประกอบการทั้งในชุมชนและจังหวัด โดยหน่วยงานความร่วมมือจะมีหน้าที่ ร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ร่วมพัฒนาและตรวจสอบผลงาน และร่วมแบ่งปันกระจายการทำงาน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการอบรม

n= 5

รายการ	$\bar{X}$	SD.	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะฝีมือแรงงานแบบมีส่วนร่วม			
1) การวิจัยแบบมีส่วนร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด
2) การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3) การกำหนดมาตรฐานผลงานหรือชิ้นงาน	4.40	0.55	มาก
4) การได้รับการยอมรับในฝีมือหรือผลงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
5) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่อยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6) การมีรายได้เพิ่มขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.87	0.35	มากที่สุด
2. การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการในชุมชน			
1) บทบาทหน้าที่ของชุมชนกลุ่มแม่บ้าน ให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการร่วมกิจกรรมและสร้างผลงาน แשרเครื่องมือและอุปกรณ์	4.60	0.55	มากที่สุด
2) บทบาทหน้าที่ของสถานประกอบการ กำหนดความต้องการและมาตรฐานชิ้นงาน ร่วมเป็นวิทยากรและตรวจสอบ แשרเครื่องมือและอุปกรณ์	4.40	0.55	มาก
3) บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ กำหนดความต้องการและมาตรฐานชิ้นงาน ร่วมเป็นวิทยากรและตรวจสอบ แשרเครื่องมือและอุปกรณ์	5.00	0.00	มากที่สุด
4) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ 4 ขั้นตอน คือ การรับรู้เป้าหมาย การปฏิบัติตามแบบ การตรวจสอบผลงาน และการสร้างมาตรฐานชิ้นงาน	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.65	0.49	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	SD.	ระดับความเหมาะสม
3. การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน			
1) หน่วยงานความร่วมมือได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ชุมชนกลุ่มแม่บ้าน และสถานประกอบการ	5.00	0.00	มากที่สุด
2) หน้าที่ของหน่วยงานความร่วมมือ	5.00	0.00	มากที่สุด
1-ร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด
2-ร่วมพัฒนาและตรวจสอบผลงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
3-ร่วมแบ่งปันกระจายการทำงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.84	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อ รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$ และ $SD = 0.37$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้ง 3 ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ด้านหลักการแนวทางการพัฒนาสมรรถนะฝีมือแรงงานแบบมีส่วนร่วม และด้านการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการในชุมชน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการสังเคราะห์รูปแบบการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า รูปแบบเป็นองค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์ของหลักการแนวคิด การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานตามบริบทของชุมชนและสถานประกอบการแบบมีส่วนร่วม 3 หน่วยงาน คือ หน่วยงานภาครัฐ ชุมชนกลุ่มแม่บ้าน และสถานประกอบการ ทั้ง 3 หน่วยงาน ร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ร่วมพัฒนาและตรวจสอบผลงาน และร่วมแบ่งปันกระจายการทำงาน ที่มีองค์ประกอบของหลักการแนวทางการพัฒนาสมรรถนะฝีมือแรงงานแบบมีส่วนร่วม และการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการในชุมชน และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลบริบทของกลุ่มเป้าหมาย ลงไปสัมภาษณ์ตัวแทนของกลุ่มแม่บ้านที่รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าและสถานประกอบการในชุมชน โดยวิธีการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันทั้งผู้วิจัย ชุมชนและสถานประกอบการ ซึ่งประเด็นที่สนใจศึกษาเป็นประเด็นที่นำมาสู่การแก้ปัญหาของชุมชน ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้กับครัวเรือนและชุมชน สอดคล้องกับ Meyer et al. [5] ทำวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : เครื่องมือสำหรับการศึกษาด้านความยืดหยุ่น (Participatory Action Research: Tools for Disaster Resilience Education) มีจุดมุ่งหมายเพื่อด้านความยืดหยุ่น โดยการร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่นด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ร่วมมือกับชุมชน โดยมีผู้พักอาศัยกับนักวิจัยร่วมกันเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันน้ำท่วมภายในพื้นที่ เพื่อออกแนวทางเกี่ยวกับการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อจัดการน้ำ ดังนี้ 1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้วย MOU 2) ร่วมกันระบุถึงสาเหตุของปัญหาน้ำท่วม 3) ทดสอบและสำรวจระบบการระบายน้ำ 4) ประเมินโครงสร้างการระบายน้ำ และ 5)

ออกแบบระบบตามภูมิประเทศ ผู้ที่เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในโครงการนี้ร่วมกับนักวิจัย คือ นักเรียน และนักศึกษา มหาวิทยาลัย จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้ พบว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทำให้ผู้คนในชุมชนเกิดแรงจูงใจ และรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง ในการนำไปพัฒนาชุมชน ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมให้โอกาสชุมชนได้ออกความคิดเห็น ปัญหา และแนวทางการแก้ไข ทำให้การร่วมมือกับวิจัยเป็นไปได้อย่างราบรื่น

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบริบทของกลุ่มแม่บ้านรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าโหล ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยกลุ่มตัวอย่างและผู้ประเมินรูปแบบ เป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่และมีความเกี่ยวข้องกับชุมชน เข้าใจบริบทของชุมชน อีกทั้งเป็นผู้ที่พร้อมจะอุทิศตนเพื่อการพัฒนาชุมชน จึงส่งผลให้ได้รูปแบบที่มุ่งเน้นการแชร์ความรู้ คน อุปกรณ์และประสบการณ์ร่วมกัน แต่ไม่มีการแชร์หรือการร่วมกันในด้านงบประมาณ เนื่องจากชาวบ้านและสถานประกอบการเป็นระบบแบบพึ่งพากัน หากจะนำผลงานวิจัยไปใช้ในพื้นที่อื่น จะต้องพิจารณางบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่หรือในท้องถิ่น

2. การวิจัยครั้งนี้ถือว่าเป็นนวัตกรรมที่เป็นแนวทางในการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองกลุ่มแรงงานสถานประกอบการชุมชนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งยังไม่มีมาก่อน หากจะนำไปใช้ที่อื่นควรพิจารณาองค์ประกอบบางส่วนให้เหมาะสมกับท้องถิ่นหรือพื้นที่เป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากการวิเคราะห์การดำเนินงานในชุมชนที่ศึกษาอย่างไม่พบว่ามีมีการดำเนินการมาก่อน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). นโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สืบค้นจาก <http://www.hpd-m.org/knowledge-01/>
- [2] ธรัช อารีราษฎร์ และวรปภา อารีราษฎร์. (2559). ผลการพัฒนานวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น. *วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 6(2), 63-77.
- [3] จิตตมาศ จิระสถิตย์พร และวัชร สันธูประมา. (2561). จักรเย็บผ้า: การตัดเย็บสมัยใหม่ในการศึกษาของผู้หญิงไทย. *วารสารราชพฤกษ์*, 16(2), 69-78.
- [4] บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [5] Meyes, Michelle Annette, et al. (2018). Participatory action research: tools for disaster resilience education. *International Journal of Disaster Resilience in the Built Environment*, 9(4/5), 402-419.